

ФЕЩУК В. Психологічні аспекти громадянської журналістики / Сочинський А., Фещук В. // Психологічні дослідження: наукові праці викладачів та студентів соціально психологічного факультету. Випуск 14. / За ред. Ю. Дем'янчук, Н. Портницької, І. Тичини - Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2022. – С. 60-61.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Андрій Сочинський

аспірант кафедри соціальної та
практичної психології

Володимир Фещук

асистент кафедри соціальної
та практичної психології

Умови постійного зростання інформаційного навантаження на психіку людини та ступінь їх «проникнення» до повсякденного життя особистості, внаслідок інтенсивного розвитку технологій і засобів масової комунікації, дозволяє припустити глобальний вплив медіа на особистість, формування її цінностей та поведінкових моделей. Відповідно зростає актуальність міждисциплінарного вивчення цього впливу з точки зору психологічних аспектів.

Взявши за основу одне із найбільш поширених трактувань громадянської журналістики як діяльності заснованої на тому, що громадяни «грають активну роль у процесі збору, звітування, аналізу та поширення новин та інформації» [1], ми поставили за мету дослідити ключові психологічні аспекти мотивації цієї діяльності у громадянських журналістів та фахових журналістів локальних ЗМІ, що займаються громадсько-політичною тематикою, з Житомирської області під час заходів Асоціації професійних журналістів та рекламистів Житомирщини у вересні-жовтні 2021 року. Методологічною основою нашого дослідження стали теорія мотивації Девіда Макклелланда [2], дослідження у сфері саморегуляції особистості В. Моросанової, О. Осницького, О. Коноза та інших [3]. Безпосередньо дослідження проводилось за допомогою тесту-опитувальника А. Мехрабіана для вимірювання мотивації досягнення (у

модифікації М. Магомед-Емінова) та методики стилю саморегуляції поведінки «ССП-98» В. Моросанової. Вибірку дослідження склали 40 осіб з зазначеної вище цільової групи (з яких 25 жінок та 15 чоловіків).

Відповідно до отриманих результатів, ключовими мотивами у досліджуваної групи є мотивації досягнення успіху у громадянських журналістів/ок (зі значним домінуванням у чоловіків), а у фахових журналістів/ок, що працюють у громадсько-політичній тематиці домінує мотивація уникнення невдач, що на нашу думку може бути обумовлене відповідними потенційними юридичними наслідками для офіційних ЗМІ (яке може мати і особисті наслідки та зміну поведінкових моделей), та відповідною відсутністю нормативного регулювання для громадянської журналістики (наприклад у блогосфері).

При цьому, для опитуваних з усієї групи характерні високі показники загального рівня саморегуляції стилю поведінки (з найвищими показниками за шкалами самостійності та гнучкості), що може бути викликане відповідними поведінковими моделями у даній сфері та релевантними професійними вимогами, які формуються у вигляді офіційних регулятивних практик (посадові інструкції, редакційні політики) та і неоголошених соціальних норм та змінних моделей масової комунікації (наприклад у кількості переглядів та поширенні матеріалів для нерегульованої блогосфери).

Відповідно, можна прийти до висновків, що, попри актуальний вплив на формування ідентичностей, цінностей та моделей поведінки, громадянська журналістика у психологічному аспекті перебуває на стадії самоорганізації та хаотичного створення норм, що потребує додаткового науково-психологічного та міждисциплінарного вивчення як один із факторів формування особистості на сучасному етапі розвитку суспільства.

Список використаних джерел

1. Bowman S. and Willis C. We Media: How Audiences are Shaping the Future of News and Information. Reston: The Media Center at the American Press Institute, 2003. – P.9. URL: https://www.hypergene.net/wemedia/download/we_media.pdf.
2. McClelland David C. Human Motivation. Cambridge University Press, 1987. – pp. 9-11. URL: <https://www.cambridge.org/core/books/human-motivation/FE109A014F97354399BAF0E3602D593D#>.
3. Моросанова В. Саморегуляция и индивидуальность человека. – М. : Наука, 2010. – 519 с.